

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

لیکونکی: ریکاردو مارتینز
ژباړه: شاه محمود "سرتیر"
۰۶ جون ۲۰۲۰

ابراهیم تراوړي: یو نوی انقلابي مشر د ایمانوئل میکرون په وړاندې، د فرانسې وروستی استعمارگر؟ د دوی د سختو اړیکو ریښې درک کول. لومړۍ برخه

د بورکینا فاسو مشر، ابراهیم تراوړي، په هغه سیمه کې د فرانسوي نفوذ د سقوط سمبول دی چېرې چې پاریس یو وخت یې کنټروله واکمني کوله.

د تراوړي سرغړونه یوازې د بورکینا فاسو په اړه نه ده - دا په افریقا کې د پراخ جیوپولیتیک بیا تنظیم کولو برخه ده، چېرې چې حاکمیت، سرچینې او ایډیالوژي له لویدیځو قدرتونو څخه بیرته اخیستل کیږي. د مکرون لپاره، دا یوازې یوه ډیپلوماتیک ماتې نه ده - دا د هغه څه خبردارۍ دی چې ممکن د فرانسې په پخواني استعماري ساحه کې بل چېرې راشي.

د بورکینا فاسو ځوان ولسمشر ابراهیم تراوړي د خپل انقلابي پخواني مشر توماس سنکارا په پلونو روان دی، چې په ۱۹۸۷ کال کې په یوه کودتا کې ووژل شو او په پراخه کچه باور کیږي چې د بلجیم د ګټو سره په ملګرتیا کې د بهرنیو قدرتونو، په شمول د فرانسوي او ممکن CIA، ملاتړ یا پوهه درلوده.

نن ورځ، تراوري د نوي استعمار پر وړاندې د افريقا يو له زړورو غرونو څخه دی. د هغه مشرتابه موخه دا ده چې بورکينا فاسو - او براعظم - د حاکميت او پرمختگ نوي دور ته واړوي، د فرانسې لخوا ملاتړ شوي د معدني استخراج ماډل څخه خلاص شي چې د لسيزو راهيسې يې پاريس ته اجازه ورکړې وه چې نږدې وړيا سرچينې استخراج کړي پداسې حال کې چې افريقايان په فقر کې پريږدي. بې له شکه، دا ډول دريځ د گټو لپاره گواښ دی.

د راپورونو له مخې، تراوري د ۲۵ څخه زياتو د وژنې هڅو هدف گرځيدلی، چې ځينې يې، د خپريدونکو ادعاوو او سيمه ايزو استخباراتي ليکونو له مخې، باور کيږي چې د فرانسې د گوتو نښې لري. پداسې حال کې چې دا ډول تورونه په قطعي ډول ثابتول گران دي، دوی د لويديځ افريقا په تاريخ کې يو پېژندل شوی نمونه منعکس کوي، چېرې چې د امپرياليزم ضد مشران ډيری وختونه هغه وخت کمزوري کيږي يا له منځه وړل کيږي کله چې دوی د لويديځ سرچينو گټو ته گواښ کوي.

د تراوري دا وروستۍ وينا - په سرچينو باندې د ملي کنترول ادعا کول او د فرانسې له نظامي او اقتصادي نفوذ څخه د هيواد لرې کول - به يقينا د هغه د خاموشولو لپاره نورې هڅې هم رامینځته کړي. مگر د هغه د مخه د سنکارا په څير، تراوري د پان افريقايي مخ په ودې شعور سره خبرې کوي چې د بهرني تسلط ته تسليميدو څخه انکار کوي. نړی بايد وگوري - او واورې.

ابراهيم تراوري څوک دی؟

ابراهيم تراوري په ۱۹۸۸ کال کې د لويديځ بورکينا فاسو په بوندوکوی ښار کې زيږيدلی، يو پوځي افسر او سياسي مشر دی چې په ۳۴ کلنۍ کې واک تر لاسه کولو سره د نړۍ تر ټولو ځوان ولسمشر شو. هغه په ۲۰۱۰ کال کې د پوځ سره د يوځای کيدو دمخه د اوگاډوگو پوهنتون کې جيوپولوژي زده کړه وکړه. تراوري وروسته په مالي کې د ملگرو ملتونو د سوله ساتو ځواکونو برخه شو، او د سيمه ايز امنيت په پېچلتياو کې يې د لومړي لاس تجربه ترلاسه کړه.

د ۲۰۲۲ کال د سپتمبر په ۳۰مه، تراوري د يوې مشهورې پوځي پاڅون مشري وکړه چې ډگروال پاول-هنري سانډاگو دمبيا له واکه لرې کړ، د جهادي تاوتریخوالي او بهرنۍ لاسوهنې په مخنيوي کې د حکومت د ناکامۍ له امله. د هغه کودتا د پراخ ملاتړ سره مخ شوه، په ځانگړې توگه د ځوانانو او کليوالو خلکو په منځ کې چې د ناامنی او د فرانسې د نوي استعماري نفوذ څخه ستړي شوي وو.

له دندې تر اخيستو راهيسې، تراوري د پان افريقايي او امپرياليستي ضد ويناوې منلې دي، ډيری وختونه د توماس سنکارا ميراث ته اشاره کوي، چې په ۱۹۸۰ لسيزه کې د بورکينا فاسو د مارکسيستي انقلابي مشر و. هغه فرانسوي سرتيري ايستلي، د لويديځ لاسوهنه يې غندلې، او د فرانسې څخه د خپلواکۍ په لټه کې د نورو ساحلي هيوادونو سره يې اړيکې پياوړې کړې دي.

تراوري ځان د يو انتقالي مشر په توگه وړاندې کوي، ژمنه کوي چې ثبات به راولي او بالاخره به ملکي لاسونو ته واک بيرته ورکوي. د هغه شهرت د حاکميت، طبيعي سرچينو او افريقايي يووالي په اړه د هغه د زړور دريځ له امله لوړ پاتې دی.

په مسکو کې د بريا ورځې د لمانځلو لپاره يو اوډيسي

د ستراتيژيک سمبوليزم او جيوپوليتيک سمون په بنودلو سره، روسيې په مسکو کې د بريا ورځې د ۸۰ کليزې په مراسمو کې د بورکينا فاسو د ولسمشر ابراهيم تراوري د خوندي راتگ ډاډ تر لاسه کولو لپاره د لوړې کچې

لوژستیکي او امنیتي عملیات پیل کړل. تر اوري، چې په افریقا کې د لويديځ نفوذ یو غریزمنتقد او د ساحل-روسیې د راڅرگندیدونکي محور کې یو مهم شخصیت دی، د کریملین لخوا د یو معزز میلمه په توګه بلل شوی و - دا اقدام فرانسې، متحده ایالاتو او نورو پخوانیو استعماري قدرتونو ته د یو زړور پیغام په توګه لیدل کیږي.

د تر اوري ژوند ته د پیژندل شویو خطرونو په پام کې نیولو سره - ویل کیږي چې هغه د ۲۰ څخه زیاتو وژونکو هڅو څخه ژوندی پاتې شوی دی - روسیې د سوداګریزو هوايي چلند زیانونو ته په پام سره، د هغه د بیرته ترلاسه کولو لپاره اوګاډوګو ته یو ځانګړی سمبال پوځي الوتکه واستوله. د امنیتي سرچینو په وینا، الوتکه د حساسو هوايي دهلیزونو له لارې د روسیې جنګي جیب الوتکو لخوا بدرګه شوه، په ځانګړې توګه د احتمالي دښمن هوايي ډګر څخه چیرې چې تخریب یا مداخله رد نه شي کیدی.

د راپورونو له مخې د روسیې او بورکینابي استخباراتي خدماتو د سفر په جریان کې د باور وړ ګواښونه کشف کړل، په شمول د تر اوري د حرکتونو د تعقیب هڅې او د هغه د سفر د لارې د بې ثباته کولو پلانونه. د استخباراتو ضد پروتوکولونه په ځواب کې نافذ شول، چې د FSB فعالین او سیمه ایز متحدین دواړه پکې شامل وو.

ولسمشر تر اوري په ۲۰۲۲ کال کې د واک له ترلاسه کولو راهیسې د ګڼو وژنو هڅو څخه روغ رمت وتلی دی، چې داخلي او بهرني لوبغاړي پکې شامل دي، چې ځینې یې د بهرنیو ادارو لخوا ملاتړ کیږي. د پام وړ پیښو کې د ۲۰۲۳ کال په سپتمبر کې د ناکامي کودتا هڅه او د ۲۰۲۴ کال په جنوري کې د افریقا د ملتونو جام په جریان کې د ګډوډۍ دسپسه شامله ده.

د دې ګواښونو او د لويديځ د نفوذ د کمولو د غوښتنې په ځواب کې، بورکینا فاسو په زیاتیدونکې توګه د پوځي او ستراتیژیک ملاتړ لپاره روسیې ته مخه کړې ده. د روسیې پوځي روزونکي بورکینا فاسو ته استول شوي دي، او دواړو هیوادونو د دفاعي همکارۍ د پراخولو په اړه په بحثونو کې ښکیل شوي دي. سربیره پردې، راپورونه ښیي چې د روسیې پوځي پرسونل د ولسمشر تر اوري لپاره د امنیت په برابرولو کې ښکیل دي، په ځانګړې توګه د کودتا د هڅو وروسته.

روسي رسنیو د بریا په ورځ کې د هغه شتون د جنوب-جنوب د یووالي او د نوي استعماري لاسوهنې په وړاندې د سرغړونې د بریا په توګه انځور کړ، پداسې حال کې چې لويديځ څارونکو د سفر لوړ امنیت طبیعت د تر اوري د مخ په زیاتیدونکې قد او د هغه د زیان مننې د نښې په توګه یاد کړ.

په راتلونکې برخه کې، زه به د ایمانوئل میکرون او ابراهیم تر اوري ترمنځ د خړې اړیکې دلیل رابرسیره کړم.

ریکارډو مارټینز - په ټولنپوهنه کې دکتورا، په پالیسیو، اروپایي او نړیوال سیاست او جیوپولیتیک کې تخصص لري.

[Ricardo Martins, June 02, 2025](#)